

навчальних програм, викладання в балетних школах різних країн, розповсюджуючи англійський балетний стиль. А книга “Margot Fonteyn: Autobiography” стала джерелом натхнення для багатьох поколінь танцівників.

У середині XX ст. англійський балет набув світового значення, а RAD — взірцем якісної балетної освіти, поєднуючи традиції класичного мистецтва з сучасними педагогічними підходами. Великий внесок у становленні RAD як провідного центру хореографічної освіти зробили балерини А. Женеф’єв, Т Карсавіна, Ф. Беделлс, які стали майстерними викладачами, що розвивали національний стиль англійського балету та виховували технічно досконалих й артистичних танцівників. Значною постаттю в розвитку RAD та англійської балетної педагогіки стала викладачка та теоретик *Дж. Лоусон*.

Джоан Лоусон (1907–2002) розпочала свою кар’єру як виконавиця, але швидко перейшла до викладацької діяльності, створюючи навчальні програми RAD та підручники. Вона зосередила особливу увагу на методиці викладання дітям та початківцям, розробила вправи для розвитку музичальності, витривалості та правильної техніки. Серед посібників з методики викладання найбільш відомі: “The Principles of Classical Dance” (Принципи класичного танцю) та “The Anatomy and Ballet” (Анатомія і балет). Дж. Лоусон систематизувала знання про балет, акцентуючись на поєднанні технічної точності та артистичності, на розвитку гармонії між фізичною підготовкою, музичністю та виразністю, над важливістю анатомічних знань для викладачів, на розвитку правильної постави, балансу та координації. Вона залишила глибокий слід у балетній освіті, її праці та методики досі використовують у RAD та інших навчальних закладах.

У подальшому розгляді англійської балетної школи необхідним є дослідження сучасного її стану, аналізу діяльності практиків і теоретиків сьогодення.

Ю. Гришина

ВІДЕОТАНЕЦЬ — НОВА ФОРМА ТА МОЖЛИВОСТІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Yu. Hryshyna

VIDEO DANCE — A NEW FORM AND OPPORTUNITIES FOR SELF-REALIZATION

У часи діджиталізації мистецтво загалом, і танець зокрема, знаходиться в пошуку нових форм та форматів для висловлювання та контакту з глядачем онлайн. Особливо гостро ця потреба стала під час пандемії та повномасштабного вторгнення Росії в Україну, оскільки обмеження сильно вдарили по культурному сектору.

Однією з таких форм став відеотанець, або відеоперформанс. Відеотанець — це не просто фіксація виступу чи хореографії на сцені або в студії; це самодостатній вид мистецтва, де окрім виразного образу, руху, роботи з простором тощо. Не менш важливими є монтаж та відеоефекти.

Відеомонтаж стає частиною хореографії, а спецефекти можуть управляти часом, увагою глядача та створювати різноманітні візуальні ілюзії. Тому ми отримуємо абсолютно самодостатню форму мистецького висловлювання, яка може транслюватися онлайн 24/7 і мати широку аудиторію по всьому світу. При цьому ми не обмежені мовним бар’єром, тому що мова танцю та руху універсальна й зрозуміла кожному, незалежно від національності. Також ми не обмежені локацією,

оскільки знімати відеороботу можна будь-де: у природному ландшафті чи в спеціально створених умовах і декораціях, ми можемо працювати з реальністю або створювати нову реальність. За допомогою кадрів різної величини та їх чергуванню можна наближати чи віддаляти глядача від об'єкту зйомки, пришвидшувати чи сповільнювати розвиток дії. Різними відеоприйомами можна досягти ефекту присутності глядача, що сприяє його більшому залученню. Звісно, від артиста, окрім професійних танцювальних навичок, також очікується вміння роботи в кадрі, що дещо відрізняється від виступу на сцені. Як і в театрі, все, що знаходиться й відбувається в кадрі, важливе та несе інформаційне чи наративне навантаження. Тому треба бути обережним з наповненням кожної сцени, приділяти увагу деталям та ретельно готуватися до зйомки.

Процес створення відеofilmу поділяють на препродакшн, продакшн і постпродакшн. Золоте співвідношення успішної роботи: 70 % препродакшн і 30 % продакшн. Тобто більше часу та зусиль забирає саме підготовка і від її якості залежить якість відеороботи. Окрім стандартних етапів створення танцювальної постановки (формування ідеї, підбір музики, розробка образу, пошук оригінального хореографічного тексту, створення малюнку танцю і т.д.), у відеofilmі важливими є розкадровка та постановка хореографії для оператора. Саме так, рух оператора під час зйомки також називають «хореографією», яка, до слова, іноді буває надскладною та потребує окремих репетицій і певної фізичної підготовки. Продакшн — це власне створення відеороботи, постановка, репетиції, зйомка та монтаж. До прикладу, стандартний препродакшн повнометражного фільму триває 1,5–2 роки, а продакшн — 3–4 місяці. Постпродакшн включає в себе передпоказ, збір відгуків та критики, показ, рекламну кампанію та просування відеороботи. Особливо цікавим етапом, на мій погляд, є передпоказ для невеликої фокус-групи цільової аудиторії глядачів та компетентних критиків, після якого збирають фідбек та можуть внести правки в кінцевий продукт. Аналогом для сценічних танцювальних постановок може бути відкрита репетиція, або показ ворк ін прогрес, що є дуже корисним для налагодження зв'язку митець — глядач.

Загалом відео-арт є міждисциплінарним видом мистецтва, де задіяні медіа- та комп'ютерні технології, можливості відеотехніки, робота актора чи танцівника, перформативна дія митця чи явища, може мати сценарій, а отже й режисера тощо.

Розвитку відеотанцю сприяють різноманітні міжнародні фестивалі короткометражних танцювальних фільмів та онлайн-платформи. Такі, як, наприклад, ютуб-хаб Let the body speak від Платформи сучасного танцю, який збирає та просуває відеороботи, створені під час війни в Україні. Також Платформа має освітню програму, де можна, окрім всього, пройти навчання по створення відеотанцю або підвищення кваліфікації з хореографії. Наприклад, на ютуб-каналі є лекції Катріни Макферсон — шотландської режисерки, відеомисткині та авторки посібника “Making Video Dance” (видавництва Routledge, 2006 та 2019 pp.).

Отже, відеотанець — це перспективний напрям, який нині доступний кожному, оскільки після інформаційної революції кожен має гаджет з камерою та доступ до відповідних ресурсів і соціальних мереж. Хочеться лише побажати, щоб автори творчо та відповідально ставились до створення контенту, формували власне мистецьке висловлювання, а не продукували шаблонні трендові відео.